

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง “การศึกษาและวิเคราะห์ผลกระทบต่ออุตสาหกรรมโทรคมนาคมจากการให้บริการ WiMAX ในประเทศไทย” ผู้วิจัยได้ทำการตั้งวัตถุประสงค์งานวิจัยในครั้งนี้ คือ

1. เพื่อศึกษาผลกระทบต่ออุตสาหกรรมโทรคมนาคมจากการให้บริการ WiMAX ในประเทศไทยในด้านต่างๆ ดังนี้

- ด้านกฎหมายโทรคมนาคมที่เกี่ยวข้อง
- ด้านนโยบาย และการกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคม
- ด้านการแข่งขันในตลาดการให้บริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์

2. เพื่อศึกษาถึงแนวทางที่เหมาะสมในการให้บริการ WiMAX เพื่อลดผลกระทบต่ออุตสาหกรรมโทรคมนาคม

และจากการศึกษาเปรียบเทียบผลการวิจัยประกอบกับการทบทวนวรรณกรรมทั้งแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัย และนำเสนอสาระสำคัญได้ดังนี้

5.1.1 ผลกระทบต่ออุตสาหกรรมโทรคมนาคมจากการให้บริการ WiMAX ในประเทศไทย

5.1.1.1 ผลกระทบต่ออุตสาหกรรมโทรคมนาคมจากการให้บริการ WiMAX ในประเทศไทย หากพิจารณาด้านกฎหมายโทรคมนาคมที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปผลการวิจัยได้ว่า

เมื่อพิจารณาปัจจัยต่างๆ ในด้านกฎหมายโทรคมนาคมที่เกี่ยวข้อง ทั้งประเด็นที่กทช.มีเพียงอำนาจตามบทบัญญัติ แต่ไม่สามารถจัดสรรคลื่นความถี่ WiMAX เพื่อให้บริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ได้จริงในทางปฏิบัติ และประเด็นนโยบายการเปิดการค้าเสรีด้านโทรคมนาคมอันเป็นนโยบายที่ดีของรัฐบาลที่จะส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันในอุตสาหกรรมโทรคมนาคมและเพิ่มโอกาสให้ประชาชนได้เข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์นั้น ไม่ถูกนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตลอดจนภาวะความไม่แน่นอนทางด้านการเมืองในปัจจุบัน (พ.ศ.

2550) ส่งผลให้การขยายตัวของบริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์เกิดชะงักงัน และทำให้การพัฒนาโครงข่ายโทรคมนาคมของประเทศโดยรวมไม่เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพที่สูงขึ้น อันจะส่งผลให้อุตสาหกรรมทุกด้านเติบโตไปอย่างช้าๆ ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศเติบโตช้ากว่าที่ควร

โดยมีผลกระทบด้านบวกสอดคล้องประการหนึ่งจากความล่าช้าในการจัดสรรคลื่นความถี่ดังกล่าว คือทำให้การนำเทคโนโลยี WiMAX เข้ามาให้บริการในประเทศไทยไม่ต้องแบกรับความเสี่ยงสูงจากความไม่แน่นอนตามวงจรชีวิตของเทคโนโลยี (Technology Life Cycle) ถือเป็นผลดีต่ออุตสาหกรรมโทรคมนาคมประการหนึ่ง

5.1.1.2 ผลกระทบต่ออุตสาหกรรมโทรคมนาคมจากการให้บริการ WiMAX ในประเทศไทย หากพิจารณาด้านนโยบายและการกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมของหน่วยงาน กทช.

เมื่อพิจารณาปัจจัยต่างๆ ในด้านนโยบายและการกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมของ กทช. ทั้งประเด็นด้านการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม ประเด็นด้านการบริหารทรัพยากรโทรคมนาคมอย่างมีประสิทธิภาพ และประเด็นด้านการส่งเสริมการให้บริการโทรคมนาคมอย่างทั่วถึง สามารถสรุปได้ว่า การที่ กทช. ไม่สามารถดำเนินการตามนโยบายการกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมให้เกิดการแข่งขันอย่างเสรีได้จริงในทางปฏิบัติ กล่าวคือ ยังคงมีผู้ให้บริการโครงข่าย (Network Provider) แค่เพียงไม่กี่ราย และไม่กีรายนี้ก็ได้เป็นแค่ Network Provider เท่านั้น แต่สวมบทบาทของ Service Provider ไปในคราวเดียวกัน ทำให้ไม่เกิดการกระจายการใช้คลื่นความถี่ อันเป็นทรัพยากรโทรคมนาคมที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างแท้จริง

และการที่ไม่มีการแยกบทบาทของ Network Provider กับ Service Provider ออกจากกันแล้ว ประกอบกับไม่มีการกำหนด Cover Area ก็ส่งผลต่อการให้บริการโทรคมนาคมไม่เป็นไปอย่างทั่วถึง เนื่องจาก Network Provider ผู้ซึ่งเป็น Service Provider ในคราวเดียวกัน ต่างมุ่งลงทุนเพียงในพื้นที่ที่คุ้มทุน หรือมีประชากรหนาแน่นเท่านั้น เทคโนโลยีจึงไม่กระจายออกสู่พื้นที่ชนบท ยังคงมีใช้อยู่เพียงพื้นที่ในเขตเมืองเท่านั้น

เมื่อเป็นเช่นนี้ ผู้วิจัยจึงมีความคิดเห็นว่า หากมีการแยกบทบาทกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ Network Provider ไม่แสดงบทบาทของการเป็น Service Provider ด้วยแล้ว ก็จะทำให้เกิดการกระจายการใช้คลื่นความถี่และเกิดการแข่งขันเสรีได้อย่างแท้จริงระหว่าง Service

Provider รายย่อย แม้ว่าต้องยอมให้มีการผูกขาดในส่วนของ Network Provider อันเนื่องจากข้อจำกัดของเทคโนโลยีที่มีอยู่อย่างจำกัดก็ตาม แต่ในขณะเดียวกันก็จะสามารถทำให้เกิดการแข่งขันอย่างเสรีในส่วนของ Service Provider ได้อย่างแท้จริง รวมทั้งทรัพยากรอันได้แก่คลื่นความถี่ก็นำมาใช้อย่างคุ้มค่ามากขึ้นโดย Service Provider รายย่อย และเมื่อเกิดการแข่งขันกันมากขึ้นระหว่าง Service Provider รายย่อย ย่อมทำให้เทคโนโลยีกระจายออกสู่พื้นที่ต่างๆได้กว้างขวางขึ้นมากกว่าเพียงในเขตเมืองเท่านั้น

ดังนั้นแม้ว่าจะเกิดการให้บริการเทคโนโลยี WiMAX ขึ้นในประเทศไทย แต่หากนโยบายและการกำกับดูแลการประกอบกิจการโทรคมนาคมของ กทช. ยังคงเป็นอยู่เช่นปัจจุบัน ก็จะไม่ส่งผลกระทบต่อให้การให้บริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ และอุตสาหกรรมโทรคมนาคมโดยรวมมีการพัฒนามากขึ้น ในทางกลับกันยังคงทำให้เกิดการผูกขาดโดยกลุ่มทุนขนาดใหญ่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคในทางลบต่อไป

5.1.1.3 ผลกระทบต่ออุตสาหกรรมโทรคมนาคมจากการให้บริการ WiMAX ในประเทศไทย หากพิจารณาด้านการแข่งขันในตลาดการให้บริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์

เมื่อพิจารณาความสามารถในการแข่งขันทั้งด้านเทคนิค ผู้บริโภค ผู้ผลิต ผู้ประกอบการรายใหม่ ผู้ประกอบการรายเดิมที่มีอยู่ และโอกาสสอดแทรกของเทคโนโลยีบรอดแบนด์อื่นๆ ดังตารางที่ 5.1 ผู้วิจัยมีความเห็นว่า หากมีการนำเทคโนโลยี WiMAX มาเปิดให้บริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ จะส่งผลให้เกิดการแข่งขันในธุรกิจอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์เพิ่มขึ้น ภาวะการแข่งขันในตลาดอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์จะเข้มข้นขึ้น ผู้ให้บริการเดิมต้องปรับตัว รวมทั้งสร้างโอกาสให้กับผู้บริการใหม่ และทำให้เกิดการแข่งขันในด้านการพัฒนาคุณภาพบริการมากขึ้น อุตสาหกรรมโทรคมนาคมโดยรวมก็ดีขึ้น และนำไปสู่การพัฒนาของประเทศชาติ แม้ผู้ประกอบการอาจต้องแบกรับความเสี่ยงจากความไม่นิ่งของตัวเทคโนโลยี และการจัดสรรความถี่ของ กทช. ก็ตาม

ตารางที่ 5.1

การเปรียบเทียบเทคโนโลยี WiMAX และเทคโนโลยีบรอดแบนด์อื่น ในด้านต่างๆ

คุณสมบัติ	WiMAX	ADSL และ 3G
ความเร็วในการรับส่งข้อมูล	เร็วกว่า	ช้ากว่า
พื้นที่ครอบคลุมการให้บริการ	ครอบคลุมมากกว่า	ครอบคลุมน้อยกว่า
วงจรชีวิตเทคโนโลยี	ช่วงเริ่มต้น	ช่วงอิมตัว
ความพร้อมของอุปกรณ์	พร้อมน้อยกว่า	พร้อมมากกว่า
ต้นทุน(ในระยะเริ่มต้น)	สูงกว่า	-
ต้นทุน(ในระยะยาว)	ต่ำกว่า	สูงกว่า
การยอมรับจากผู้บริโภค	ยอมรับได้อย่างรวดเร็ว	เป็นที่ยอมรับอยู่แล้ว
ความพร้อมของผู้ผลิต	พร้อมน้อยกว่า	พร้อมมากกว่า
ผู้ประกอบการรายใหม่	สามารถดึงดูดได้มากกว่า	สามารถดึงดูดได้น้อยกว่า
ผู้ประกอบการเดิม	-	ต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์
โอกาสสอดแทรกของเทคโนโลยีบรอดแบนด์อื่นๆ	ไม่มี	-

5.1.2 แนวทางที่เหมาะสมในการให้บริการ WiMAX เพื่อลดผลกระทบต่ออุตสาหกรรมโทรคมนาคม

สรุปผลการวิจัยได้ว่า แนวทางหรือรูปแบบที่เหมาะสมในการให้บริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ผ่านระบบ WiMAX เพื่อลดผลกระทบต่ออุตสาหกรรมโทรคมนาคมในประเทศไทย แบ่งเป็น 2 ประเด็นสำคัญ ได้แก่

- เพื่อลดผลกระทบด้านกฎหมาย จากการที่ กทช. ไม่สามารถจัดสรรคลื่นความถี่สำหรับให้บริการ WiMAX ได้จริงในทางปฏิบัติ นั้น ผู้วิจัยเห็นว่ารัฐต้องเร่งดำเนินการในกระบวนการทางกฎหมายเพื่อให้ กทช. สามารถดำเนินการจัดสรรคลื่นความถี่สำหรับให้บริการ WiMAX และบริการโทรคมนาคมอื่นๆ ได้จริงในทางปฏิบัติอย่างชัดเจน โดยกำหนดอำนาจหน้าที่และขอบเขตให้ชัดด้วยเช่นกัน

- เพื่อลดผลกระทบด้านนโยบายและการกำกับดูแล กทช. ต้องกำหนดกฎเกณฑ์ในการให้บริการโทรคมนาคมระหว่าง Network Provider และ Service Provider ออกจากกันให้ชัดเจน

และมีผลบังคับใช้จริง เพื่อให้เกิดการแข่งขันได้อย่างเสรีและเป็นธรรมอย่างแท้จริง ตลอดจนการนำคลื่นความถี่มาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและใช้ประโยชน์ได้อย่างสูงสุด อันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาในภาพรวมของอุตสาหกรรมโทรคมนาคม

สำหรับกลุ่มตลาดเป้าหมายและรูปแบบการให้บริการ WiMAX ที่เหมาะสม โดยส่งผลกระทบในเชิงลบน้อยที่สุดต่ออุตสาหกรรมโทรคมนาคมโดยรวม ได้แก่

กลุ่มตลาดเป้าหมาย แบ่งได้เป็น 3 ส่วนหลักๆ คือ

1. พื้นที่ชนบท เนื่องจากความหนาแน่นของประชากรมีต่ำ ในขณะที่พื้นที่ในการให้บริการมีบริเวณกว้างมาก การลงทุนวางโครงข่ายสายทำให้ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน
2. ชุมชนเกิดใหม่ เนื่องจากชุมชนเกิดใหม่จะยังไม่มีโครงข่ายสายเข้าไปยังพื้นที่ดังกล่าว การวางโครงข่าย WiMAX สามารถทำได้รวดเร็ว ไม่ต้องมีการขุดเจาะถนนในการวางโครงข่ายสาย
3. ชุมชนที่มีอยู่เดิม แต่ไม่สามารถวางโครงข่ายสายได้ เช่น อพาร์ทเมนต์ หอพัก

รูปแบบการให้บริการที่เหมาะสม ได้แก่

1. ให้บริการ WiMAX แบบ Backhaul Mode โดยทำหน้าที่ส่งต่อให้กับเทคโนโลยีใดเทคโนโลยีหนึ่ง ในกรณีที่ มีการให้บริการเทคโนโลยีนั้นๆ อยู่ก่อนแล้ว เช่น เป็น Backhaul ให้กับ WiFi (WiFi Hotspot Backhaul) ซึ่งจะไม่ส่งผลกระทบต่อกับเทคโนโลยีเดิมที่มีอยู่ แต่เป็นตัวเสริมในการขยายโครงข่ายให้กับเทคโนโลยีนั้นๆ เป็นต้น
2. ให้บริการแบบ Access Mode ในกรณีที่ผู้ให้บริการไม่มีการให้บริการเทคโนโลยีอื่นอยู่ก่อน โดยเฉพาะที่ยังไม่มีการวางโครงข่ายสายอยู่ก่อน ซึ่งเป็นการสร้างโอกาสให้กับผู้ประกอบการรายใหม่ให้สามารถเข้าสู่การแข่งขันในตลาดโทรคมนาคมได้โดยที่ผู้ใช้บริการสามารถติดต่อสื่อสารกับสถานีฐานโดยตรง เช่นเดียวกับโทรศัพท์มือถือ

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมของรัฐ

หน่วยงานกำกับดูแล ควรต้องปรับเปลี่ยนกฎเกณฑ์ ในการกำกับดูแลต่างๆ ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจโทรคมนาคม และรายละเอียดของนโยบายต่างให้ชัดเจน โดยเฉพาะประเด็นการแข่งขันอย่างเสรีเป็นธรรม กทช.ต้องมีกฎเกณฑ์ในการแยกผู้ให้บริการโทรคมนาคม (Service Provider) กับผู้ให้บริการโครงข่ายโทรคมนาคม (Network Provider) ออกจากกันให้ชัดเจน เพื่อให้สามารถนํานโยบายไปใช้ได้จริงในทางปฏิบัติ และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของนโยบายนั้นๆ เป็นผลให้เกิดการพัฒนาของอุตสาหกรรมโทรคมนาคมโดยรวม

5.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานภาคเอกชนผู้ให้บริการโทรคมนาคม

สำหรับหน่วยงานโทรคมนาคมภาคเอกชน นอกจากจะคำนึงเพียงผลกำไรสูงสุดจากการให้บริการทางโทรคมนาคมเป็นหลักเพียงอย่างเดียว ประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่งที่ภาคเอกชนต้องให้ความสำคัญด้วยคือ ผลประโยชน์โดยรวมของประเทศชาติ และสังคม กล่าวคือ หากภาคเอกชนมีการลงทุนในการให้บริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ผ่านเทคโนโลยี WiMAX แม้ว่าในช่วงเริ่มต้นอาจต้องแบกรับภาระในการลงทุนสูงก็ตาม แต่เมื่อคำนึงถึงประสิทธิภาพในการให้บริการทำให้ผู้บริโภคส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ในทุกพื้นที่ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาในทุกๆด้านตามมา และสามารถสร้างผลกำไรให้กับเอกชนผู้ลงทุนได้ในระยะยาว แต่ทั้งนี้ภาครัฐก็มีส่วนในการช่วยส่งเสริมสนับสนุนภาคเอกชนด้วย

5.2.3 ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยโดยเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์จากมุมมองของผู้บริหารในองค์กรผู้ให้บริการสื่อสารโทรคมนาคมขนาดใหญ่เพียง 2 ราย มิได้มีการศึกษาเปรียบเทียบกับองค์กรผู้ให้บริการสื่อสารขนาดกลางและเล็ก ซึ่งอาจมีมุมมองที่แตกต่างด้วยแนวคิดของการบริหารจัดการขององค์กรที่มีขนาดแตกต่างกันมาก

ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรจะศึกษาเปรียบเทียบทั้งองค์กรขนาดใหญ่ กลางและเล็ก เพื่อให้ได้มุมมองที่หลากหลายของผู้บริหารในองค์กรผู้ให้บริการสื่อสารโทรคมนาคมที่มีขนาดแตกต่างกัน

2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยโดยเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์จากมุมมองของผู้บริหารในองค์กรผู้ให้บริการสื่อสารโทรคมนาคมที่มีลูกค้ากลุ่มเป้าหมายหลักอยู่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมาณพล มิได้มีการศึกษาเปรียบเทียบกับองค์กรผู้ให้บริการสื่อสารที่มีลูกค้ากลุ่มเป้าหมายหลักอยู่ในเขตต่างจังหวัด ซึ่งอาจมีมุมมองที่แตกต่างด้วยแนวคิดของการให้บริการกลุ่มลูกค้าที่แตกต่างกัน

ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรจะศึกษาเปรียบเทียบองค์กรผู้ให้บริการสื่อสารโทรคมนาคมที่ให้บริการลูกค้ากลุ่มเป้าหมายหลักอยู่ในเขตต่างจังหวัดด้วย เพื่อให้สามารถนำผลการวิจัยที่ได้มาอธิบายผลกระทบต่ออุตสาหกรรมโทรคมนาคมในภาพรวมได้ครอบคลุมทั้งอุตสาหกรรม

3. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยโดยตัวแปรหนึ่งที่สำคัญในการศึกษา คือกฎหมายและข้อบังคับทางด้านโทรคมนาคม ซึ่งอ้างอิงตามรัฐธรรมนูญปี พ.ศ.2540 ดังนั้นหากเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญ กฎหมายและข้อบังคับที่เกิดขึ้นใหม่มีการเปลี่ยนแปลงไป ผลการวิจัยที่ได้จึงอาจไม่สามารถนำมาอธิบายผลกระทบทางด้านกฎหมายได้ทั้งหมดในสภาวะปัจจุบัน

ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรจะศึกษาวิจัยภายใต้กรอบของรัฐธรรมนูญฉบับใหม่เพิ่มเติม

4. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยโดยเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์จากมุมมองของผู้บริหารในองค์กรผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ผ่านโครงข่ายสายเท่านั้น มิได้ศึกษารวมถึงผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ผ่านโครงข่ายไร้สาย เช่น Hutch, AIS, และ DTAC เป็นต้น ดังนั้นผลวิจัยที่ได้จึงเป็นมุมมองเฉพาะกลุ่มโครงข่ายสายเท่านั้น อาจไม่สามารถนำไปอธิบายในกลุ่มโครงข่ายไร้สายได้

ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรจะศึกษาวิจัยครอบคลุมถึงผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ผ่านโครงข่ายไร้สายด้วย